

Двойни грифи, естествено, се рѣдко пишаша—въ случаи, когато единиятъ тонъ се получава отъ праздна струна. Обикновениятъ строежъ на К-а се измѣнява, по изключение, чрезъ престрояване на струната Е въ Еs или Д. Въ времето на Преториусъ — началото на XVII в., е имало контрабасъ съ 5 струни; а по-късно е имало такива и съ 2 струни. Подъ името Violone K. е билъ въ употреба въ италианскитѣ църкви още въ XVI в., като е служилъ за поддържане на гласоветѣ. Следъ като Бетховенъ въведе К. въ своя септетъ, този инструментъ намѣри мѣсто и въ камерната музика. Чрезъ виртуозитѣ - контрабасисти, като: Драгонети, Гуфе, Ботесини и др., К-тъ стана и словесъ инструментъ. Бележити съвременни виртуози на К. сж: Едуардъ Нани, Сергей Кусевицки, нашиятъ Асенъ Вапорджиевъ и др.

Контра октава — се нарича октавата, която се намира подъ голѣмата С. Бележи се съ една черта подъ голѣмитѣ букви: C D E F G A H (както е прието въ този речникъ) или съ цифра едно (1) отъ долната лѣва страна: 1C 1D 1E 1F 1G 1A 1H.

Контрапунктъ, лат. contrapunctus, ит. contrappunto, фр. contrepoint, нѣм. Kontrapunkt, англ. counterpoint — срещупоставяне на единъ даденъ основенъ гласъ (cantus firmus) — единъ или повече гласове, хармонични нему, и самостоятелно водени — всѣки имащъ свой собственъ рисункъ въ предѣлитѣ на възможното. Думата К. се явява къмъ 1300, когато нотацията се е отбелязвала съ отдѣлни знакове — въ форма на точки, като сж ги пишели една подъ друга на точковитѣ линии — точка срещу точка — punctum contra punctum. Съ своя хоризонталенъ начинъ на писане, К-тъ е противоположенъ на хармонията, при която той е вертикаленъ, но двата начина сж се винаги смѣсвали. При старото учение за К-а е било достатъчно за писане на контрапунктични упражнения да е овладяно само знанието на интервалитѣ (понеже хармонията не е била позната, а свързването на гласоветѣ е ста-

вало съ огледъ къмъ отдѣлнитѣ интервали) — до като при новото, упражнението въ писане на контрапунктични гласове (противомелодии) става следъ овладяването на учението за хармонията. До XV в. е било въ широка практика писането на контрапункти, които водятъ къмъ изучаване на строгото многогласие (фугата). Този начинъ се е състоялъ въ съчиняването, при даденъ cantus firmus, различни видове контрапункти, и къмъ тѣзи двугласни упражнения сж прибавяли трети и четвърти гласове. Появилъ се въ времето на новото изкуство, Ars nova, състоящъ се въ съчиняване на единъ мелодически главенъ гласъ, и написването къмъ него на единъ доленъ или срѣденъ гласъ — при предпочитане на терцата и секстата—К-тъ е подпомогналъ съществено и развитието на хармонията. Различаваме следнитѣ видове К: I **простъ**, който бива отъ първи видъ — нота срещу нота, когато всички гласове запазватъ еднакви трайности: **отъ втори видъ**, когато въ единия гласъ две ноти сж срещу една, напр. две четвъртини срещу една половина; **трети видъ** — четири срещу една, напр. четири осмини срещу една половина; **четвърти видъ** — две синкопирани ноти срещу една — тази, която прави контрапунктъ отъ втория видъ, влизаща обикновено следъ пауза; и **пети видъ**, нареченъ **Цвѣтистъ** контрапунктъ, при който свободно се смѣсватъ всички горни видове, за да се получи едно по-големо разнообразие; II **двоенъ**, при който гласоветѣ сж направени така, че да могатъ да се размѣнятъ единъ другъ. Двойниятъ К. бива: въ октава, въ децима и въ доудецима — споредъ това — въ какъвъ интервалъ ще бжде обрнати гласа: въ октава, децима или доудецима. Появата на монодията съ инструменталенъ съпроводъ — и оформяването на оперния стилъ не попречи на контрапунктичния стилъ да продължава своя разцвѣтъ и по-нататъжъ въ творбитѣ на Бахъ и Хенделъ, и да намѣри приложение въ камерната музика и симфонитѣ на Моцарта, Хайдна и Бетховена. Въ новата музика на съвременността преобладава хоризонталния начинъ на писане, като